



**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-10-17 Nr. 429-248
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. rugpjūčio 24 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu laikotarpiui nuo 2023 m. rugsėjo 16 d. iki 2024 m. rugsėjo 15 d. buvo apdraustas gyvenamasis namas, esantis adresu: (duomenys neskelbtini).

2024 m. liepos 30 d. pareiškėjas pateikė pranešimą apie apdraustam turtui padarytą žalą (toliau – Įvykis). Įvykio aprašyme nurodyta, kad 2024 m. liepos 29 d. po stipraus lietaus ir vėjo per stogą į pastato vidų prasiskverbė kritulių vanduo.

2024 m. rugpjūčio 2 d. buvo atlikta apdrausto turto apžiūra, kurią atliko UAB „Smart claims“ specialistai. Apžiūrą atlikę specialistai draudikui pateikė turto apžiūros aktą, turto nuotraukas, užfiksuotus apgadinimus pažymėjo namo plane. Apžiūros akte nurodyta, kad stogo danga – bituminiai šiferio lakštai. Iš 100 kv. m. stogo dangos yra pažeista apie 10 kv. /m. Stogo danga deformuota, dangos lakštai nepalindę, kaip turėtų būti. Prasiskverbęs kritulių vanduo pratekėjo iš viršaus į apačią per pastogės, antro bei pirmo aukšto patalpas.

Draudikui ir pareiškėjui derinant nuostolio dydį, pareiškėjas nurodė, kad reikalauja žalos atlyginimo ne tik už vidaus apdailos pažeidimų šalinimą, tačiau, jo nuomone, turėtų būti sprendžiamas klausimas ir dėl stogo dangos perdengimo, nes būtent 2024 m. liepos 29 d. gamtos reiškiniai – stiprus lietus ir vėjas, stogą sugadino.

Įvertinęs aplinkybę, kad stogo danga yra banguoti bituminiai lakštai, o praktikoje tokia danga nėra laikoma ilgamžė, atsižvelgęs į tai, kad turto apžiūros nuotraukose stogo danga matoma su tipiniais tokios dangos deformacijos požymiais, danga įrengta prieš 18 metų ir iš esmės yra priartėjusi prie savo eksploatacijos trukmės pabaigos, draudikas nusprendė užsakyti ekspertinį tyrimą, kurio metu būtų gautas atsakymas dėl nuostolių atsiradimo priežasties.

2024 m. rugsėjo 26 d. gautas UAB „Smart claims“ parengtas nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimas (toliau – nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimas). Šiame vertinime daroma išvada, kad esminė stogo dangos banguotų bituminių lakštų defektų atsiradimo priežastis yra medžiagos natūralus nusidėvėjimas ir ilgalaikis atmosferos reiškinių poveikis. Tokios būklės danga negali atlaikyti įprasto atmosferos poveikio, lietaus ar stipraus vėjo bei užtikrinti dangos sandarumo. Vienkartinis gamtos reiškinys negali sukelti tokio pobūdžio defektų.

Įvertinęs visą surinktą informaciją, draudikas priėmė sprendimą, kad žala kilo per išorines pastato konstrukcijas prasiskverbus drėgmei, o matomos stogo dangos deformacijos ir nesandarumai neturi priežastinio ryšio su 2024 m. liepos 29 d. fiksuotu stipriu vėju bei lietuimi.

Nors nurodytu laiku 2024 m. liepos 29 d. ir buvo fiksuojama liūtis rizika, kai per 6 val. ar trumpesnį laiką iškrenta 15 mm ar daugiau kritulių, atsižvelgdamas į tai, kad stogo danga deformuota ir nesandari ne dėl draudžiamojo įvykio, o dėl natūralaus tokios dangos nusidėvėjimo, jai priartėjus prie eksploatacinių limitų laiko atžvilgiu, draudikas taikė Taisyklių

¹ Galioja nuo 2023 m. vasario 1 d.

skyriaus „Bendrieji nedraudžiamieji įvykiai“ 8.2.4 bei 8.2.5 papunkčius ir laikė, kad įvykis yra nedraudžiamasis, nes įvyko dėl turto nusidėvėjimo ar sunaikinimo dėl natūralių procesų, laipsniško ar tęstinio turto savybių pablogėjimo.

Atsižvelgdamas į tai, draudikas sutiko taikyti išlygą Taisyklių skyriaus „Pastatų ir turto jame draudimo variantų aprašymas“ 2.2 papunktyje pateiktai nuostatai (Lentelė Nr. 1) ir pareiškėjui išmokėti 500 Eur draudimo išmoką, atlyginančią žalą namo vidaus apdailai.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir 2024 m. lapkričio 25 d. pateikė draudikui pretenziją. Pretenzijoje pareiškėjas nurodė, kad 2024 m. liepos 29 d. pasireiškė audros ir liūtis rizikos, kurios apdraustos draudimo sutartimi, o nuostoliai neturėtų būti siejami su pastato stogo nusidėvėjimu.

2024 m. gruodžio 16 d. draudikas pateikė atsakymą į pareiškėjo pretenziją, jame paaiškino, kad pagrindinė nuostolių kilimo priežastis yra nusidėvėjusios pastato išorinės konstrukcijos, konkrečiai – pastato stogas, todėl, vadovaujantis Taisyklių skyriaus „Bendrieji nedraudžiamieji įvykiai“ 8.2.4 bei 8.2.5 papunkčiais, įvykis laikomas nedraudžiamuoju.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą visiškai atlyginti dėl įvykio patirtą žalą, t. y. atlyginti žalą tiek dėl pastato vidaus, tiek dėl stogo sugadinimo.

Pareiškėjas laikosi pozicijos, kad, 2024 m. liepos 29 d. kilus stipriai audrai, buvo apgadintas jo namo stogas – lietaus vanduo prasiskverbė ir užliejo patalpas. Pareiškėjas nesutiko su draudiko išvada, kad stogo defektai atsirado dėl konstrukcinių trūkumų ar natūralaus nusidėvėjimo.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Jame draudikas pažymėjo, kad įvykio dieną buvusios oro sąlygos atitiktų tiek audros (Taisyklių 5.1 papunktis, Lentelė Nr. 1), tiek ir liūtis (Taisyklių 5.3 papunktis, Lentelė Nr. 1) rizikas. Nepaisant to, priešingai, nei vertina pareiškėjas, vien draudimo rizikos pasireiškimas konkrečiu momentu nereiškia, kad draudikas privalo atlyginti bet kokių tuo metu egzistavusių apdrausto turto trūkumų pašalinimo išlaidas, šiuo atveju – suremontuoti stogo dangą. Draudiko teigimu, prasta pareiškėjo namo stogo dangos būklė neturi jokio ryšio su įvykio dieną buvusia audra ir liūtimi. Stogo danga deformavosi ir prarado savo savybes dėl ilgalaikio atmosferos poveikio, o tai yra būdinga tokio tipo dangai. Dar daugiau, danga jau yra pasiekusi savo eksploatavimo laikotarpio ribą. Tai pagrindžia tiek draudiko samdytų ekspertų išvada, tiek gamintojų maksimalūs garantiniai įsipareigojimai. Papildomai draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad stogo danga įvykio dieną nebuvo nei atplėšta, nei pakelta ar kaip nors kitaip pažeista tuo metu buvusio vėjo, ji deformavosi dėl ilgalaikio poveikio.

Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad surinko pakankamai duomenų, pagrįstai įvertino nuostolio dydį ir sutiko išmokėti pakankamą draudimo išmoką dėl įvykio patalpų vidaus apdailai padarytai žalai atlyginti, todėl prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl mokėtinios draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo dėl įvykio patirtą žalą, dydžio.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, atsisakė atlyginti pareiškėjo apdrausto namo stogo dangai padarytą žalą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas

draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį). CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai įpareigoja sutarties šalis savo prievolės vykdyti sąžiningai, tinkamai, pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nėra – vadovaujantis protingumo kriterijais. Be to, kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose². Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį³. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Vertinant įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog gyvenamasis namas buvo apdraustas „pagrindiniu“ draudimo variantu. Taisyklių 1 skyriaus 1.2 papunktyje nurodyta, kad draudimo apsauga taikoma tik nuo staigių ir netikėtų įvykių, atsiradusių draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu. Taisyklių 1 skyriaus lentelėse pateikiami draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių aprašymai, atvejai, kai draudimo išmokos sumažinamos ar neišmokamos, bei kitos sąlygos.

Taisyklių skyriaus „Pastatų ir turto jame draudimo variantų aprašymas“ lentelėje Nr. 1 įtvirtinta, kad, apdraudus gyvenamąjį pastatą „pagrindiniu“ draudimo variantu, gyvenamasis namas apdraudžiamas ir nuo vandens (skysčio) prasiskverbimo iš lauko per išorines pastato konstrukcijas rizikos (Taisyklių 2.2 papunktis).

Viena vertus, pagal minėtą Taisyklių punktą, draudikas įsipareigojo atlyginti apdrausto turto nuostolius, kuriuos sukėlė vandens (skysčio) prasiskverbimas iš lauko per išorines pastato konstrukcijas (stogą, sienas, pamatus) dėl lietaus, tirpstančio sniego ar inžinerinių sistemų avarijos. Kita vertus, draudikas neįsipareigojo atlyginti nuostolių, jei vandens (skysčio) prasiskverbimą lėmė pastato išorinių konstrukcijų nepriežiūra, apleidimas, natūralus nusidėvėjimas, korozija, nesandariai uždaryti langai, durys, saulės elektrinės sumontavimas (nesvarbu, ar atitinkantis reikalavimus) ir pan.

Be kita ko, pagal Taisyklės, apdraudus gyvenamąjį pastatą „pagrindiniu“ draudimo variantu, gyvenamasis namas apdraudžiamas ir nuo gamtinių jėgų rizikos (Taisyklių 5 punktas, Lentelė Nr. 1). Draudikas įsipareigojo atlyginti nuostolius dėl audros, kai vėjo greitis didesnis nei 18 m/s., tačiau nuostoliai neatlyginami pastatams, kurių konstrukcijos nusidėvėjusios, pavyzdžiui, paveiktos puvinio, nesandarios, ištrupėjusios, įtrūkusios, skilusios, t. y. dėl nusidėvėjimo netekusios laikomosios galios ir atsparumo gamtinių jėgų poveikiui (Taisyklių 5.1 papunktis, Lentelė Nr. 1). Pagal Taisyklių 5.3 papunktį, apdraudus gyvenamąjį namą „pagrindiniu“ draudimo variantu, draudikas atlygina nuostolius ir dėl liūtis, kai kritulių kiekis ne mažesnis nei 15 mm per 6 val. (Lentelė Nr. 1).

Taisyklės taip pat įtvirtina bendrųjų nedraudžiamųjų įvykių, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, sąlygos. Minėtame skyriuje nustatyta, kad pastatų ir jame esančio turto draudimo atveju, įvykus įvykiui, draudimo išmoka nemokama: dėl turto nusidėvėjimo ar prekinės išvaizdos netekimo (Taisyklių 8.2.4 papunktis); turto, sugadinto ar sunaikinto dėl natūralių procesų (korozija, puvinys, pelėsis, drėgmės poveikis / kondensatas, natūralus nusidėvėjimas ir pan.), laipsniško ar tęstinio turto savybių pablogėjimo arba praradimo (pavyzdžiui, temperatūros, dujų, garų, drėgmės, nuosėdų (dulkių, suodžių, kalkių), dūmų, oro užterštumo poveikio) (Taisyklių 8.2.5 papunktis).

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas ir 7 dalis

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš Lietuvos bankui pateiktų paaiškinimų matyti, kad draudikas žalą stogo dangai pripažino nedraudžiamuoju įvykiu, tačiau sutiko pareiškėjui išmokėti 500 Eur (draudimo išmokos limitas šiai draudimo apsaugai) draudimo išmoką, atlyginančią namo vidaus apdailai padarytą žalą dėl į pastato vidų per išorines konstrukcijas prasiskverbusio vandens. Šią išmoką draudikas sutiko išmokėti, padarydamas išlygą Taisyklių 2.2 papunkčiui, kuriame aiškiai įtvirtinta, kad neatlyginami nuostoliai, jei vandens (skysčio) prasiskverbimą lėmė pastato išorinių konstrukcijų nepriežiūra, apleidimas, natūralus nusidėvėjimas, korozija, nesandariai uždaryti langai, durys, saulės elektrinės sumontavimas (nesvarbu, ar atitinkantis reikalavimus) ir pan.

Pareiškėjas nesutinka su tokiu draudiko sprendimu ir laikosi pozicijos, kad draudikas privalo atlyginti ir stogo dangos keitimo išlaidas, nes žala stogo dangai atsirado dėl įvykio dieną pasireiškusių audros ir liūties rizikų.

Taigi, nagrinėjamu atveju ginčas tarp pareiškėjo ir draudiko kilo dėl draudiko sprendimo žalą gyvenamojo pastato stogo dangai pripažinti nedraudžiamuoju įvykiu, vadovaujantis Taisyklėse įtvirtintais nedraudžiamųjų įvykių pagrindais, t. y. draudikui nustačius, kad stogo dangai žala padaryta ne dėl staigaus ir netikėto liūties ar audros poveikio, o dėl natūralių procesų, laipsniško ar tęstinio turto savybių pablogėjimo arba praradimo.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu ir nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinime nurodyta įvykio priežastimi, savo reikalavimą draudikui grindžia aplinkybe, kad įvykio dieną Lietuvoje siautėjo audra su liūtimi, dėl kurių būtent ir buvo sugadinta pareiškėjo gyvenamojo namo stogo danga.

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką pažymėjo, kad įvykio dieną Vilniaus automatinėje meteorologinėje stotyje (toliau – AMS) fiksuotas didžiausias vėjo greitis gūsio metu siekė 21,9 m/s, klasifikuojamas kaip stipri audra, nulemianti lengvų konstrukcijų apgadinimus (pvz., nuplėšiant stogo dangą). Pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė nuorodą į Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (toliau – LHMT) interneto puslapyje skelbiamą informaciją. Pareiškėjo teigimu, Taisyklių 5.1 papunktyje pažymėta, kad draudikas įsipareigojo atlyginti nuostolius dėl audros, kai vėjo greitis didesnis nei 18 m/s.

Pareiškėjo nuomone, draudikas taip pat nepagrįstai atsisakė vertinti žalos priežastį kaip liūties padarinį. Pareiškėjas rėmėsi LHMT viešai prieinama informacija apie hidrometeorologines sąlygas įvykio dieną, kurioje fiksuota, kad tą dieną per trumpesnę (per 4 valandas) nei 6 laikotarpį (nuo 10.00 val. iki 14.00 val.) buvo užfiksuota 17,7 mm kritulių kiekis. Pagal Taisyklių 5.3 papunktį, draudikas įsipareigojo atlyginti nuostolius, kai kritulių kiekis ne mažesnis nei 15 mm per 6 val.

Vertinant šiuos pareiškėjo argumentus, atkreiptinas dėmesys, kad draudikas neginčija fakto, jog įvykio dieną buvusios oro sąlygos atitiko tiek audros (Taisyklių 5.1 papunktis, Lentelė Nr. 1), tiek ir liūties (Taisyklių 5.3 papunktis, Lentelė Nr. 1) rizikų sąlygas. Nepaisant to, priešingai, nei vertina pareiškėjas, draudiko teigimu, vien draudimo rizikos pasireiškimas konkrečiu momentu nereiškia, kad draudikas privalo atlyginti bet kokių tuo metu egzistavusių apdrausto turto trūkumų šalinimo išlaidas, pvz., suremontuoti stogo dangą.

Siekdamas pagrįsti savo sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, draudikas pateikė nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimą, kuriame nurodyta: „Apžiūros metu fiksuota: pastatas – gyvenamasis namas, stogo danga bituminiai banguoti lakštai, apžiūros metu nurodomi dangos įrengimo metai – 2006. Apžiūrint stogą fiksuojami stogo dangos defektai: lakštų deformacijos, įlinkimai, viršutinis sluoksnis suaižėjęs, dalyje stogo dangos ploto danga susiklaipiusi ir perlinkusi – tai ilgalaikio atmosferos terminio poveikio ir nusidėvėjimo pasekmė. Danga su tokiais fizinio nusidėvėjimo požymiais nėra atspari įprastiems ir natūraliems reiškiniams. Stogo danga su ženklaus fizinio ir eksploatacinio nusidėvėjimo požymiais: banguoti bituminiai lakštai pakeitę forma, išlinkę, išsiklaipę, viršutinis sluoksnis suaižėjęs ir atsisluoksniavęs. Dėl bituminių stogo dangos terminių deformacijų ir jų pasėkoje atsiradusių įtempimų, tvirtinimo vietose lakštai atsilaisvinę ir deformuoti. Vadovaujantis apžiūros metu surinkta informacija yra daromos išvados, kad stogo dangos banguotų bituminių lakštų esminė defektų atsiradimo priežastis yra medžiagos natūralus nusidėvėjimas ir ilgalaikis atmosferos reiškinių poveikis. Tokios būklės danga negali atlaikyti įprasto atmosferos poveikio / lietaus / stipraus vėjo, bei užtikrinti dangos sandarumą. Vienkartinis gamtos reiškinys negali sukelti tokio pobūdžio defektų.“

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinime nustatyta, kad stogo danga deformavosi ir prarado savo savybes dėl ilgalaikio atmosferos poveikio, o tai yra būdinga tokio tipo dangai. Anot draudiko, danga jau yra pasiekusi savo eksploataavimo laikotarpio ribą. Pareiškėjo namo stogo danga – bituminiai banguoti lakštai, kurie įrengti dar 2006 m. Nurodyto tipo stogo danga nors ir yra pigi, dažnai gaminama iš ekologinių medžiagų, pasižymi nedideliu svoriu, geromis garso izoliacinėmis savybėmis, tačiau jos eksploatacijos trukmė viena trumpiausių, palyginti su standartiniais pluoštinio cemento lakštais, skardos ar čerpių stogo danga.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė analogiškos stogo dangos gamintojų skelbiamą informaciją apie bituminių banguotų lakštų savybes. Bituminių banguotų lakštų gamintojai (pvz., *Onduline*, *Gutta*) savo gaminamoms tokio tipo dangoms duoda 15 metų garantiją nuo pratekėjimo su sąlyga, kad stogo danga įrengta pagal gamintojo reikalavimus. Draudiko teigimu, pareiškėjo stogo danga įrengta mažiausiai prieš 18 metų, todėl yra pasiekusi dangos gyvavimo pabaigą, net patys gamintojai neprisiima rizikos, kad pro tokią dangą neįvyks pratekėjimai.

Papildomai draudikas atkreipė dėmesį, kad stogo dangos lakštai dėl saulės terminio poveikio akivaizdžiai išsilydę, o vienoje vietoje matoma, kaip aukščiau esančio lakšto bangos „palindusios“ po žemiau esančiu lakštu, dėl to kritulių vanduo nuteka ne žemyn, o patenka po stogo danga. Draudikas pateikė nuotrauką, kurioje šie lakštai pažymėti. Draudiko vertinimu, taip galėjo nutikti ne tik dėl to, kad danga deformavosi veikiamą terminų skirtumų, tačiau ir todėl, kad įrengimo metu aukščiau esančių lakštų eilė nepakankamai perdengta su žemiau esančių lakštų eile, o dangai pradėjus lydytis lakštų dalis persikeitė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, taip pat jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimas buvo parengtas vadovaujantis draudiko partnerio ekspertų surinktais įrodymais: įvykio vietos apžiūros duomenimis, apžiūros aktu, pareiškėjo paaiškinimais.

Nagrinėjamu atveju objektyvių duomenų, leidžiančių abejoti nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimo duomenų pagrįstumu, Lietuvos bankui pareiškėjas nepateikė. Taigi, vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumos vertinimu, darytina išvada, kad nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimas buvo parengtas specialių žinių turinčių asmenų surinktų įrodymų pagrindu, duomenys nebuvo nugincyti objektyviais įrodymais, todėl nėra pagrindo juo nesivadovauti.

Vadovaujantis ginčo šalių pateiktais duomenimis ir paaiškinimais, sutiktina su draudiko vertinimu, kad esminė aplinkybė nagrinėjamu atveju yra tai, ar vanduo į apdrausto pastato vidų pateko dėl audros (vėjo) ir liūties padarytų stogo dangos pažeidimų, ar dėl to, kad stogo danga jau iki įvykio buvo pažeista ir nusidėvėjusi.

Įvertinus draudiko Lietuvos bankui pateiktus duomenis, darytina išvada, kad žala apdraustam turtui nebuvo padaryta dėl staigaus ir netikėto įvykio, padariusio tiesioginę įtaką ginčo objektui ir dėl kurio ginčo objektas buvo sugadintas. Atvirkščiai – Lietuvos bankui pateikti duomenys patvirtina, kad įvykis įvyko dėl natūralių procesų, laipsniško ar tęstinio turto savybių blogėjimo arba praradimo, natūralaus nusidėvėjimo. Kaip minėta, remiantis bendrusius nedraudžiamuosius įvykius įtvirtinančio Taisyklių skyriaus nuostatomis, esant minėtoms žalos priežastims, įvykis laikomas nedraudžiamuoju, todėl nagrinėjamu atveju draudikui nekyla pareiga atlyginti pareiškėjo stogo dangai padarytos ir su įvykiu siejamos žalos.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo apdrausto namo stogo dangai padarytą ir su įvykiu siejamą žalą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis